

ščanski opazovalec, seznanjen le z zgoljčloveškim, meni, da krompir, če ga pustimo njemu samemu, ni zmožen življenja; ne živi — ne more živeti — nič razen človeka. Človek je, ki ima dolžnost in zmožnost določati razliko med mestom in deželo, deželo slovesno razglasiti za naturo in za živost, človeka vezati — projektivno, v domišljiji — na deželo, ki je kajpada sad človekove prakse, nato pa krompir vzeti njemu samemu in ga vsaditi v (človekovo) deželo. Ta zavedna, humanistična akcija bo omogočila, da se natura rodi:

*Zato v tem času krompirja ne jej,
na sprehod ga vzemi,
daleč od mesta, na topli njivi
ga zakoplji — da bi mogel živeti.*

(Krompir.)

Pravi pašnik je tisti, ki ga otrok pozorno nariše; ki ga človek delovno ustvari: ogradi in v kulturi posname. Ni le pašnik tak; livada, ograja, vrba, živina, studenec: vse, kar človeka

obkroža in mu služi, si je najprej izrisal človek v svoji glavi in vsemu temu je kasneje v nagrado za zvesto službo podelil življenje. Še duhoviteje se godi v resnici: uslužbeno okolje je že tako izvežbano, da kar sámo pribezlja v risbo — v kulturo — in se tu nanovo zasnuje. Umetnost — tudi literatura za otroke — je kraj, kjer se natura kultivira in kultura dokazuje svoj živi, edini šele zares vredni obstoj.

Najlepša je Danojličeva poezija tam, kjer je najbolj lirsko poetična; in zbirka *Kako živi poljska miš* je vrh pesnikovega občutljivega, nežnega, tenkočutnega, lepega lirizma. Vsebuje izvirne, dihnjene, zlahka razumljive prisposode. Recimo v *Dinjah*. Ali v *Vetrovnem jutru*. Poezija za otroke se čarodejno spreminja v poezijo za odrasle. Plemenita preprostost. Tihi zvoki, okusne barve, podloženi pomen. Dognane impresije. (*Hrast ob potoku*.) Se mar v poezijo vrača milina izbranih ljubkih in pastelnih podob?

KURIRČKOVA KNJIŽNICA ZA LETO 1977

Pri založbi Borec so v Kurirčkovi knjižnici za leto 1977 izšle tri knjige: *Priročnik za klatenje* (Slavko Pregl), *Andrejev ni nikoli preveč* (Polonca Kovač) in *Titovci* (Mile Pavlin).

Pregl in Kovačeva sta segla po sodobni snovi, Mile Pavlin pa je povest o neustrašnih partizanskih letalcih izdal že pred leti in je v Kurirčkovi knjižnici izšla kot ponatis. Z njo je knjižna zbirka pomnožila število izdaj, s katerimi ohranja izročilo narodnoosvobodilnega boja. Delo je zaokrožena zgodba o letalcu, ki se neustrašeno bori proti okupatorju

in se z letalom spušča tudi na tvegana pota. Dogodki sledijo v dinamičnem zaporedju in drže bralca v napetosti, notranji pripovedni lok pa seže od psihološke osnove za junakovo motiviranost prek njegovih spontanij reakcij na sprotne dogodke do končne uravnoteženosti doživetij. Na tej črti se organsko vključujejo v zgodbo tudi drugi liki. Knjiga sodi med tista mladinska dela, ki jim je možno pripisati dokumentarni značaj, njeno osnovno gibalo pa je akcija. Bralca seznanja z okoliščinami, v kakršnih je potekal partizanski

boj, tudi boj za svobodni zračni prostor, hkrati pa mu omogoča literarno doživljanje dela.

Slavko Pregl sega s svojimi črticami za mladino na popolnoma drugačno področje. Knjiga z živahnim izzivalnim naslovom govori o otrocih, največ fantih, in o njihovih vsakdanjih potegavščinah, vragolijah, akcijah, podvigih, izzivanjih, nakanah in kar je še podobnih vzgibov, ki otroku izpolnjujejo vsakdanjost. V vsaki zgodbi je prikazana kaka poteza značaja in posledica, ki izhaja iz nje. Z zelo pretanjenim poslušom za psihološko ravnino zgodnjih najstnikov opisuje Pregl različne situacije, v katerih se znajdejo njegovi junaki. Zarisuje njihove dobre in slabe lastnosti, za slednje najde učinkovito korekcijo, toda nikoli v smislu moralnega nauka, pač pa kot samo po sebi razumljivo odločitev, ki omogoča normalne odnose, pa naj gre že za svet otrok ali odraslih. Knjiga je po eni strani nabita z atomskimi jedri, po drugi pa pisatelj vse eksplozije utiša, tako da razdejanja pravzaprav sploh ni. Tudi odnos starši-otroci je popolnoma razelektren, Pregl prikazuje starše kot premišljene vzgojitelje. Družinska celica je zdrava, vse to, kar počno otroci v svojem kletškem razdobju je vsakdanje in normalno. To so dejanja, ki jih vsekakor kaže registrirati in nanje reagirati, toda nikakor ne z vnebovpijočo moralno.

Polonca Kovačeva je dogajanje postavila v razred in v počitniški čas, dogodke pa spletla ob nekaj učencih z enakim imenom. Tako se morajo Andreji razločevati z dodatnimi imeni (vzdevki jih tudi karakterizirajo) in to jih postavlja v sredo dogajanja. Situacije vzbujajo smeh, razgrnejo pa se največkrat ob šolskih dogodkih. Šolsko vzdušje je pristno in tipično sodobno, kar razodeva tudi žargon. Tudi v tej knjigi udarjata na dan temperament in značaj posameznega junaka, vse konflikte pa reši pisateljica s poznavanjem psihologije zgodnjega mladostnika.

Priročnik za klatenje in *Andrejev ni nikoli preveč* sta knjigi, ki govorita o otrocih iz mestnega okolja, vendar tako neposredno in ob tako širokem spektru občin navad, razvad, želja, potegavščin, da sta blizu tudi vrstnikom iz drugačnega socialnega okolja. Za obe je značilen humorističen akcent, za obe tudi močni elementi pogovornega jezika. Glede jezika in glede tematike, ki črpa snov predvsem iz dna neobremenjene vedrine, sta knjigi tipično drugačni od del za mlade bralce, kakršne so otrokom pisali slovenski mladinski klasiki. Na to se navezujejo vse literarne prvine od opisa do karakteristike in kajpada tudi slog.

Založba Borec je s svežnjem omenjenih knjig za leto 1977 ponudila bralcem dovolj mikavno branje.

Berta Golob

KURIRČKOVA SLIKANICA

Za leto 1977 so izšle naslednje Kurirčkove slikanice: *Zima Vrščaj Tisoč čolničev*, Branka Jurca *Babičina pravljica*, Leopold Suhodolčan *Ku-*

rirčkov dnevnik. Prvo je ilustrirala Jelka Reichmann, drugo Marjanca Jemčeva in tretjo Marjan Manček.

Kurirčkova slikanica je začela iz-